

Kitaibelia	II. évf.	pp.: 69–70.	Debrecen 1997
------------	----------	-------------	---------------

Florisztikai adatok a Hangony-völgyből

BARTHA Csaba

Ózd, Vasvár út 78. fszt.1. H-3600

Magyarország észak-keleti részén, a Heves-Borsodi dombságban található Hangony-völgy ma még hazánk egyik botanikai fehér foltja, a kistáj flórájára LENGYEL (1906), SOÓ (1937), KOVÁCS–MATHÉ (1964), SUBA (1969), BAKALÁRNÉ és mtsai. (1975) VÖRÖSS (1985), BENEDEK–ZAY (1987) munkájában találunk utalásokat.

A vizsgált terület 170–472 m (Tálas-Bükk) közötti tengerszint feletti magasságú alacsony hegyvidék, melyet oligocén korú glaukonitos homokkő alapkőzet épít fel. Az évi középhőmérséklet 8,5 °C, a csapadék 600–640 mm közötti. A terület mezo- és mikroklimatikus viszonyai az eltérő kitettség és a különböző növénytársulások eltérő borítottsága, szerkezete miatt nagyon differenciáltak. A különböző méisztartalmú agyagbemosódásos barna erdőtalajok dominánsak. Fontosabb növénytársulások: Quercetum petraeae-cerris, Quercus petraeae-Carpinetum, Melitti-Fagetum, Deschampsio-Fagetum, Filipendulo-Geranium palustris, Potentillo arenariae-Festucetum pallentis sziklagyeppek, sziklai bükkösök valamint mocsár- és láprétek.

Adataim a Hangony-völgyből (a Hangony-patak forrásától Ózdig terjedő szakaszáról, illetve annak vízgyűjtőjéről), Domaháza, Hangony, Kissikátor, Ózd-Bolyok és Ózd-Szentsimon települések közigazgatási határából származnak, és az 1994-96 közti időszakra vonatkoznak. **A Heves-Borsodi dombságra új fajokat a név előtt * jelzi.**

FLORISZTIKAI ADATOK

Lycopodium clavatum L. - Hangony: Üsnök; fiatal, Luzula albida-s lucos szélén

Pteridium aquilinum (L.) Kuhn - Hangony: Vizes-völgy; Kissikátor: Felső-várlápa, Kétág-lápa, Macskás (főleg bükkösökben)

Asplenium ruta-muraria L. - Hangony: Bajusz-tető; homokkő szikla hasadékaiban

*Polystichum aculeatum (L.) Roth - Domaháza: Nagy-részelés; bükkösben levő vízmosásban.

*Dryopteris carthusiana (Vill.) H.P. Fuchs - Domaháza: Ölyves; Hangony: Vermes, Vizes-völgy; Kissikátor: Felső-várlápa, Macskás, Tiszta-lápa (elsősorban bükkösök aljnövényzetében)

*Pulsatilla grandis Wender. - lejtősztyepeken helyenként több ezres állományai élnek. Domaháza: Holló-fészek; Ózd-Bolyok: Szil-tető; Ózd-Szentsimon: Akasztó-hegy, Fergetyin

*Pulsatilla pratensis ssp. nigricans (Störck) Zamels - Ritka; kis állományai sztyeplejtőkön találhatóak. Hangony: Pogányvári-szikla; Ózd-Bolyok: Szil-tető-alja

Adonis vernalis L. - Sztyeplejtőkön helyenként több ezres tömegben. Hangony: Simon-ásza, Tormák-hegy; Ózd-Bolyok: Pál-völgye, Szil-tető; Ózd-Szentsimon: Akasztó-hegy, Bakortvány, Fergetyin.

*Aruncus sylvestris Kostel. - Hangony: Nagy-Golotka-völgy; üde bükkösök ritka növénye

Sorbus torminalis (L.) Cr. - Hangony: Alsó-Kövölgy, ritka.

*Cytisus ciliatus Wahlbg. - Hangony: Pogányvári-szikla, homokkő sziklagyepben.

Trifolium rubens L. - Xerotherm gyepekben. Hangony: Pogányvár; Pogányvári-szikla

Colutea arborescens L. - Bokorerdő fragmentumok növénye. Hangony: Alsó-Kövölgy, Bajusz-parlag, Bajusz-tető, Pogányvári-szikla

*Polygala major Jacq. - Száraz, füves lejtőkön: Domaháza: Vásár-út; Kissikátor: Renget-bérc

Staphylea pinnata L. - Nyirkos patak völgyben: Hangony: Vizes-völgy

Linum hirsutum L. - Száraz sztyepréteken gyakori.

Linum tenuifolium L. - Száraz, köves gyepek gyakori növénye. Hangony: Bajusz-tető, Hilyekő, Pogányvári-szikla, Üsnök; Ózd-Bolyok: Pál-völgye, Szil-tető; Ózd-Szentsimon: Akasztó-hegy

*Cynoglossum hungaricum Simk. - Homoki gyepek fordul elő. Hangony: Pogányvári-szikla

*Onosma arenarium W. et K. - Száraz, köves gyepek szórványos elterjedésű növénye. Hangony: Bajusz-parlag, Bajusz-tető, Hilye-kő, Pogányvári-szikla

*Calamintha sylvatica Bromf. ssp. sylvatica - Xerofil lombdöben fordul elő. Hangony: Alsó-kövölgy

Dentaria glandulosa W. et K. - A kis tengerszint feletti magasságban levő kárpáti jellegű bükkösökben, gyertyános bükkösökben több ezres tömegben jelenik meg. Domaháza: Kis- és Nagy-részelés, Ölyves-kút, Vásárút-völgy; Hangony: Renget-völgy; Kissikátor: Alsó- és Felső-várlápa, Kétág-lápa

*Aster amellus L. - Ózd-Bolyok: Szil-tető (száraz sztyeplejtőn)

Prenanthes purpurea L. - Hangony: Barát-árnyéka (bükkösben)

***Pyrola minor L.** - Mészkerülő bükkösben, illetve lucos szélén. Domaháza: Szoros-v.; Kissikátor: Renget-v.

Lychnis coronaria (L.) Desr. - Tölgyesek gypsintjében tömegesen megjelenő közönséges növény.

Dianthus deltoides L. - Rétek, borókás gyepek általánosan elterjedt, gyakori növénye.

Quercus pubescens Willd. - Szórványos; bokorerdő fragmentumokban. Hangony: Bajusz-tető, Hilyekő, Pogányvári-szikla, Üsnök

Paris quadrifolia L. - Ritka; üde bükkösben fordul elő. Hangony: Barát-árnyéka, Szeredvény

Iris pseudacorus L. - Domaháza: Nagy-völgy; Hangony: Fagyos-lápa-eleje, Hangony-patak, Hangonyi-tó; Kissikátor: Renget-völgy (patakok mentén, mocsárreton)

Iris pumila L. - Sziklagyepekben helyenként ezres tömegben jelenik meg. Hangony: Bajusz-parlag, Bajusz-tető, Hilyekő, Pogányvári-szikla

Luzula (albida) luzuloides (Lam.) D. et Wilm. - Mészkerülő erdőkben. Domaháza: Szoros-v., Vörösvár; Hangony: Barát-árnyéka, Nagy-Golotka-v., Renget-v., Üsnök, Vermes-v.; Kissikátor: Renget-v.

***Cephalanthera rubra (L.) Rich.** - Hangony: Üsnök (nyirkos, sziklás bükkösben)

***Cephalanthera damasonium (Mill.) Druce** - Bükkösökben, száraz tölgyesekben helyenként több százas tömegben jelenik meg. Hangony: Alsó-kővölgy, Halyág-völgy, Kis-völgy, Pogányvár

***Cephalanthera longifolia (L.) Fritsch** - Hangony: Alsó-kővölgy (száraz tölgyesben)

***Epipactis microphylla (Ehrh.) Sw.** - Hangony: Alsó-Kővölgy, Barát-völgy, Pogányvár; Kissikátor: Renget-völgy (vízmosásokban, büккеleges erdőkben)

***Epipactis helleborine (L.) Cr.** - Hangony: Petyke-völgy, Pogányvár, Vermes; Kissikátor: Kétág-lápa, Két-Bükk-tető, Renget-völgy (nyirkos erdőkben, vízmosásokban)

Epipactis pontica Taubenheim - Hangony: Petyke-völgy, ÉK-i kitettségű gyertyános-bükkösben.

Neottia nidus-avis (L.) Rich. - A terület erdeinek általánosan elterjedt, gyakori orchideája.

Platanthera bifolia (L.) Rich. - A terület erdeinek rétjeinek gyakori növénye, helyenként ezres tömegben jelenik meg. Domaháza: Ölyves-kút; Hangony: Biriny-völgy, Halyág-völgy, Kis-völgy, Nagy-Golotka-völgy, Üsnök; Kissikátor: Renget-völgy

Orchis morio L. - Gyakori; hegyi réteken, legelőkön helyenként több százas állományai élnek. Domaháza: Nagy-v., Vásár-út; Hangony: Bi-riny-v.; Kissikátor: Renget-bérc; Ózd-Bolyok: Szilte-tő-alja; Ózd-Szentsimon: Fergetyin, Harmaci-v.

Orchis purpurea Huds. - Hangony: Alsó-kővölgy

***Dactylorhiza incarnata (L.) Soó** - Domaháza: Nagy-völgy (lápréten)

Eriophorum latifolium Hoppe - Ózd-Bolyok: Vizslás (lápréten)

Scirpus sylvaticus L. - Patakok mentén viszonylag gyakori. Domaháza: Nagy-völgy, Telekes-patak-völgye; Hangony: Biriny-völgy, Vermes; Kissikátor: Renget-völgy

Carex humilis Leyss. - Homoki gyepekben viszonylag gyakori. Hangony: Alsó-kővölgy, Bajusz-tető, Pogányvári-szikla

Carex michelli Host. - Hangony: Alsó-kővölgy (tölgyesben)

Festuca pallens Host. - Hangony: Pogányvári-szikla (homokkő sziklagyepben)

***Stipa pulcherrima C. Koch** - Hangony: Pogányvári-szikla (homokkő sziklagyepben)

Chrysopogon gryllus (Torn.) Trin. - Ózd-Bolyok: Szilte-tő-alja; Ózd-Szentsimon: Akasztó-hegy (sztyeplejtőkön)

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton köszönöm KATONA Csabának, VÁRADY Józsefnek a terepmunka-, illetve VOJTKÓ Andrásnak a terepmunka és a határozás során nyújtott segítségét.

IRODALOM

BAKALÁR S-NÉ - ORBÁN S. - PÓCS T. - SUBA J. - VAJDA L. (1975): Adatok a Tarnavidék mohafloájához. - Studia Botanica Hung. 10: 111-114.

BENEDEK O. - ZAY A. (1987): Adatok a Heves-megyei Észak-Tarnavidék flórájához. - Fol. Hist.-nat. Mus. Matr. 12:19-20.

LENGYEL G. (1906): Florisztikai adatok Heves vármegye északi részéről. - Bot. Közlem. 5: 9-20., 51-56.

KOVÁCS M.- MÁTHÉ I. (1964): A mátrai flórajárás (Agriense) sziklavegetációja. - Bot. Közlem. 51: 2-18.

Soó R. (1937): A Mátrahegység és környékének flórája. Magyar flóraművek I. - Debrecen, pp.: 89.

SUBA J. (1969): A Tarna-vidék flórájának kritikai elemzése. - Acta Acad. Paed. Agriensis n. ser. 7.: 379-413.

VÖRÖSS L. Zs. (1985): Mnium hornum és Lycopodium clavatum a Tarnavidéken, Domaházán. - Botanikai Közlemények 72 (1-2): 181-183.